

STOCKHOLMSKÄLLAN

Polismästare hängdes ut efter tortyr

Ni har slagit honom så att han inte känt det; för strax ned honom och ge honom nya tjugefem!" Underståhållaren och polismästaren Olof Wannqvist är inte nöjd med sina underordnade på rådstuguhäktet. De första tjugofem rappen har inte förmått åkaredrängen Johan Bäckström att erkänna.

Det är tredjedag jul 1816 och en knapp vecka har passerat sedan en bonddräng mystiskt försvann efter att ha rest till Stockholm för att sälja sin husbondes varor. Den saknade fick skjuts in i staden av åkaredrängen Carl Westerdahl, som då hade sällskap av sina sysslolösa kollegor Johan Bäckström och Johan Thelin på kälken. På Stora Nygatan har någon sett bonddrängen gräla med Westerdahl om priset för skjutsen och polismästare Wannqvist är säker på sin sak: de tre vännerna har lurat i väg den stackars bonddrängen och i fyllan och villan rånmördat honom.

Drygt ett år senare, i februari 1818, går mediedrevet mot Wannqvist igång. I en anklagelseakt inlämnad till justi-

"...att han straffat Bäckström och Westerdahl på vanligt militäriskt vis och att de fått en välförtjent aga för deras kittsliga och pojkkaktiga förhållande'."

tieombudsmannen för den unge stridbare litteratören Carl Gustav Valberg de tre åkaredrängarnas talan. "Ehuru ringa vi äro i samhället, äro vi likväl deraf medlemmar: olagligheter, mot oss begångna, äro äfwen brott – och förtjena följaktligen äfwen beifran" inleds den upprörda skrivelsen.

Trots pinliga förhör och hot om mer stryk hade Westerdahl, Bäckström och Thelin vägrat erkänna sin skuld. Efter tre veckors arrest vittnade två herrar Rothman och Sahlén om hur de sett bonddrängen skiljas i gott skick från de tre åkaredrängarna. Det dröjde ytterligare två veckor innan Wannqvist till

sist släppte de misstänkta ur fängelset i brist på bevis.

Fortfarande 1818 har ingen död kropp setts till. Anmälan till JO trycks med titeln "Polisen utan slöja" och pamfletten går åt som smör. På krogar och kaféer undrar stockholmarna varför polismästaren inte svarar på anklagelserna. Försöker polismakten tuga ihjäl saken? Den 24 mars kommer äntligen Wannqvists replik. I Dagligt Allehanda skriver han frankt att han straffat Bäckström och Westerdahl på vanligt militäriskt vis och att de fått en "välförtjent aga för deras kittsliga och pojkkaktiga förhållande".

Att med tortyr och hot pressa fram erkännanden hade varit förbjudet sedan Gustav III:s tid och det upprörande avslöjandet blir startskottet för en häftig debatt om

"Att med tortyr och hot pressa fram erkännanden hade varit förbjudet sedan Gustav III:s tid."

Stockholmspolisens vandel. "Skall lagen och allmänna säkerheten värdas genom det man våldför dem?" frågar sig till exempel major Gustaf Grönhagen som tidigare motionerat om reform av Stockholms polisväsende. De kritiska skrifterna sprider sig som en löpeld i staden och stockholmarna väntar med spänning på de rättsliga följderna av hela affären. Och de kom.

Carl Gustav Valberg (liksom major Grönhagen) dömdes till böter och avbön för brott mot tryckfrihetslagen. "Hem fallen åt dryckenskap, råkade han i armod och förfall. Han åtog sig sakkörareuppdrag äfven av sämre halt", lyder Valbergs trista eftermäle i 1893 års Nordisk familjebok. Döden inträffade 1821, vid blott 33 års ålder.

Olof Wannqvist gick det bättre för. Han fick adelsbrev, faktiskt just 1818, fortsatte att stiga i graderna och blev "gamle Olle" med stockholmarna. Ett namn som "hos många väckte en ofrivillig rysning" men hos andra påminde "om en välvillig och faderlig vän".

Kettill Mannerheim



Polismästare Olof Wannqvist.



På Stockholmskällan kan du läsa flera av de förbjudna skrifterna.

LÄS MER OM DET GAMLA STOCKHOLM PÅ STOCKHOLMSKÄLLAN - WWW.STOCKHOLMSKALLAN.SE

Svenska Mäklarhuset



Birkastan/Vasastan
Rörstrandsgatan 32, 3 tr över gård

2:a

Charmig sekelskifteslgh i gott skick högt upp i gårdshus med solig balkong! Rymliga & ljusa rum med vitbetsade trägol. Kök med moderna vitvaror & matplats för 2-4 pers. mot v-rum. Kaklat duschr. Genomgående; takhöjd ca 3 m, höga golvsocklar etc.

Pris: 2 495 000 kr Avgift: 1.906 kr/mån Yta: 54 kvm
Visning: söndag 28/3 kl 14:00-15:00 & måndag 29/3 kl 18:30-19:00

Bobutik: Vasastan 08-34 84 00



Kungsholmen
Lindhagensgatan 59, 2½ tr

2:a

Välkomna till denna underbara lägenhet med fina ytskikt och med många 1920-talsdetaljer bevarade. Bra bostad med bl a helrenoverat duschr. och högmodernt stilrent kök. Lättmöblerad bostad med generös takhöjd. Förening med sund ekonomi.

Pris: 2 495 000 kr Avgift: 2.650 kr/mån Yta: 53 kvm Hiss: Ja
Visning: söndag 28/3 kl 12:45-13:30

Bobutik: Kungsholmen 08-652 62 00



Kungsholmen-Marieberg
Fyrverkarbacken 27, 14tr Acceptpris

1:a

Sällan man skådar en lägenhet med denna utsikt! Välplanerad bostad med Stockholms bästa utsikt mot såväl City och Kungsholmen. Högt och fritt läge i förening med utmärkt ekonomi och utan beläning. Välplanerad med bl a helrenoverat lyxigt badrum

Pris: 1 750 000 kr Avgift: 1.355 kr/mån Yta: 39 kvm Hiss: Ja
Visning: söndag 28/3 kl 14:00-14:45

Bobutik: Kungsholmen 08-652 62 00



Kungsholmen
Creutzgatan 9, 3 tr

1:a

Rymlig och fin lägenhet i charmigt 20-tals hus med attraktivt gårdsläge! Genomgående trägol, ljusa färgval, modernt kök med diskmaskin och 4-6 matplatser. Lättmöblerat rum med sprojsat fönster. Stambytt badrum. Stabil Brf med vackra innergårdar.

Pris: 1 495 000 kr Avgift: 1.859 kr/mån Yta: 37 kvm
Visning: söndag 28/3 kl 15:30-16:30 & måndag 29/3 kl 17:30-18:00

Bobutik: Vasastan 08-34 84 00

Snart är vintern slut och sommaren här!

Glöm inte att ställa om klockan den 27:e mars så att du inte missar våra visningar på söndag!

www.svenskamaklarhuset.se